

Oppi&ilo

SUOHTASTALLAN NJUORATMÁINAIN

LIIDNELEAIKA

Geahča mat mánážan
bussá biktasa
silkebátti ja rukses gahpira.
Vuoi man hávski, hás dádjo moai dál,
eret dál gaibba čalmmážiid al'!

”

Bija máná njajggohallat gávnut filtta ala. Rimsso geahppa suokka- dahje silkeliinni áimmus, nu ahte máná čuovvu dan lihkastagaid. Njávkká liinniin litnásit máná ratti, muođuid ja oaivvi. Lebbe liinni oatneboddii muođuid ala ja váldde dan eret. Moddjá mánái!

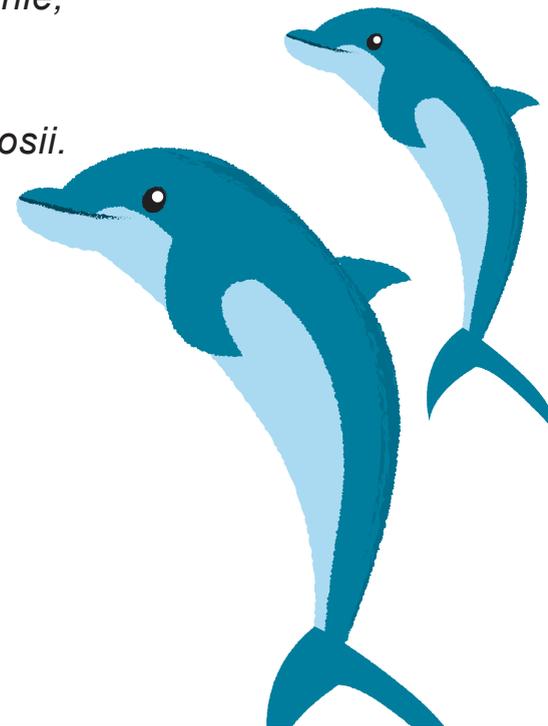

DELFIINNA FÁRUS

Máná dat mátkkošta, mátkkošta vovnnas,
mátkki alde leat ollu bovnnat.

Luittii čalbmeguolggaidis vulos nie,
fális badjánii mearas, gea die
guottán máná báruid suhkosii,
doppe delfiinnat njuikkodit oidnosii.
Mánážis njálgga nahkárat,
go lihkká, de oaidná skihpára.

”

Váldde máná askái nu ahte Leahppi njunnálagaid. Lovttohala máná
čippiid alde ráfálaččat. Luoitte máná selggos ja doarjjo gieđain. Bajit fas
ceaggut čippiid ala ja lovttohala. Loahpas vel cumme ja salo máná.

BENNO GEAHPPILAT

*Gosbat benno coanni lea?
Gosbat benno geahppilat?
Gosbat lea benno njunni?
Gosbat leat benno bealjít?
Gosbat leat benno seaibi?
Muhto donhan leatge mánná!
Mánná á-ái: boađe mu askái!*

”

Guoskkahala hoahkama mielde máná rumašosiid, vuos čoavjji ja giedaid, dasto njuni, beljiid ja de vel čoarbbeliid. Loahpas čagalduhe máná čoavjji ja salo su litnásit.

”

*Rássedánsa
Njuikundánsa,
Beaiveloddi rásážiid mieđa juhká.
Dánsa honnega juohká guhká.
Rásiide lea hearváí go mánná suhká!*

Vellet gávvut roaŋkečippiid ja bija máná veallát vuolleváhkáidat ala. Doala máná gieđaid duohken ja sugat ráfálaččat jorba čilggiid ovdan ruoktot. Mánná sugada duinna ja hárbána leat loktosis. Seammás olles olmmoš hárbjeha čovjedehkiidis ja fanahallá čielggis. Geahča máná čalmmiide, dat lea goappáge mielas somá. Sániid ”mánná suhká” buohta sáhtát loktet máná áibmui ja luoitit fas ruovttoluotta julggiidat ala.

KOT, KOT

*Skiret ovtta jitnii čarket
nubbi nubbái cuvzet.*

Okta

Guokte

Golbma

Njeallje

Viđát skire šiljus joreštii.

Guhtta

Čieža

Gávcci

Ovcci

*Ja logát skire dat moni
guoddilii.*

”

Ligge álggos gieđaiguin máná juolgesuorpmaid. Guoskkahala suorpmaiguin geahppadit guđege juolgesuorpma hoahkama nummiriid mielde. Njávkká loahpas giehtaváibmosiin vuoruid mielde máná goappáge juolgevuodu juolgesuorpmaid rájes gitta šušmái.

JORAHALAN, ČAGARDUHTÁN

Mánná, gievrras jiehtanas
suinniin suilloda,
áimmus čohkkáda
livket juolgevuođut,
modji dego muorrjijt
juorbu hearggi sealggi alde,
máraideaddji meara alde,
biilla siste borada,
rišu vuolde buokčala
beavdde alde beavkkuha, jihá!
Mu gollemánná.

”

Cegge máná gieđaid dego livččii gilvvu vuoitán. Vuolto. Guoskkat juolgevuođuide ja njálbmái. Čagarduhte birra goruda go bohtá sátni “livžu”. Sátni “buokčala” buohta suorbmageažit njuikot ryt malaččat miehtá máná goruda. Váldde máná loahpas sallii ja deatte geahppadit iežat ratti vuostá.

RIIPPU HERSKO

*Go lea goikkádat ja jáldu
riipu oidno ii.*

*Liegga ija láktasis
easka njoammulii.*

*Duokko tulipánas bihtá,
vuodjarási maddái iská,
gieddemuorjji njoaláda.*

*Mums-mums riipu joppalda,
ja buot dat sutnje njálggiida.*

”

Bija máná gávnut filtta ala iežat ovdii. Váldde máná gieđaid duohken dahje divtte máná dohppet du suorpma. Lihkahala máná gieđaid ráfálaččat hoahkama mielde vuos oktii ja dan maŋŋil vurrolagaid ruossalassii máná iežas ratti badjel. Loahpas máisttes njálmminat ”mums” máná čovjji máŋgga saje.

ARVEDÁVGGI ÁRDNA

Násti njuikii meara sallii
vuojai mánnoráidalasa mielde.
Viimmat buokčalii arvedávgái,
Sesam leahkkas: doppe ártna gávnnai.

”

Mánná veallá gávnut: váldde máná giesahagain ja vuolleváhkáin litnásit gitta ja lášmmodahte julggiid: vuohččan roŋke guktuid julggiid čovjji ala várrugasat ja de njulge julggiid. Dan maŋŋil lášmmodahte julggiid vurrolagaid muhtun háve. Dát veahkeha maiddá, jos máná čovjjis lea bieggá.

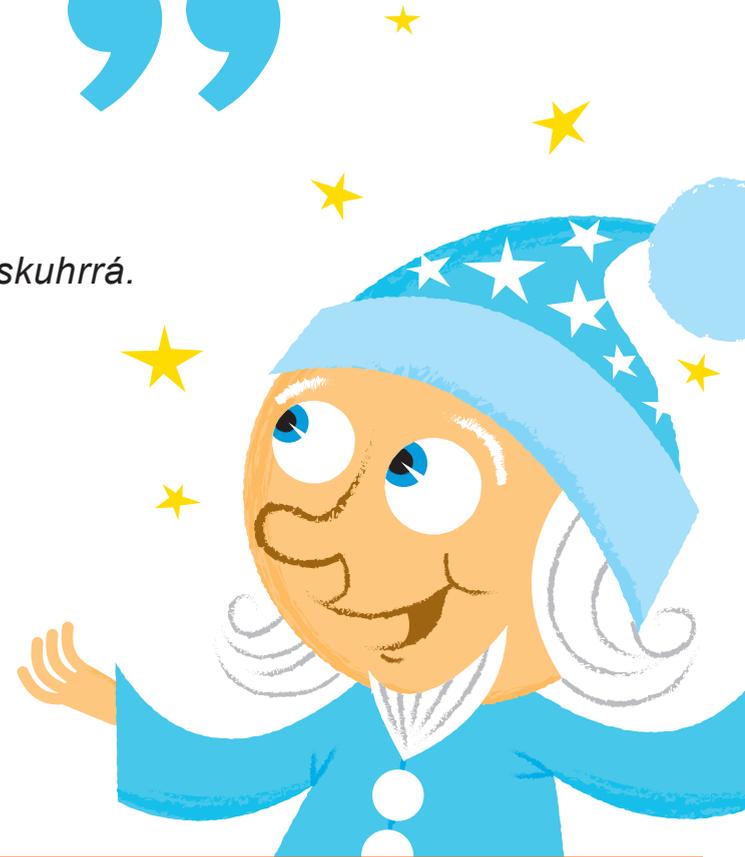
DIVTTE
NAHKÁRIID ROHTTET

Loi-lu-lo, loi-lu-lii,
jo nagirvárrai bálggis
máná doalvulii.

Lei-lu-lii,
doppe alit luođi hurrá,
máná čoddat vehkui skuhrrá.

”

Giesa liinni gieđat birra ”basaldahkan”. Njávkká gieđainat mánáža juohke saja gieđaid ráfálaččat jorahemiin. Máná ”bassojuvvo” nagirvárrái.

SUOHTASTALLAN NJUORATMÁNÁIN

Vuosttaš mánuid áigge njuoratmáná ja váhnen dovddadišgoahtiba. Dát suohtastallamat njuoratmánáin leat njuoratmáná ja váhnema oktasaš duhkoraddanbottuid várás. Hoahkamat ja duhkoraddamat dorjot váhnema ja máná árra ovtastallama ja sudno gaskasaš gierisvuođa nanusmuvvama. Hoahkamiid guldaleapmi, salastallan ja ovttas duhkoraddan ovddidit máná áiccuid mángga láhkai. Máná maid oahppá jođáneappot hállat ja hálddašit iežas motorihka. Dasa lassin dat nannejit njuoratmáná ja váhnema lagašvuođa ja buktet guktuide ilu.

Pirjo Suvilehto lea mánáidgirječáli ja girjjálašvuođa doavttir. Son oahpaha sátnedáidaga, drámá, máná giellaovdáneami ja árra vuorrováikkuhusa boahttevaš árrabajásgessiide ja luohkáoahpaheddjiide universiteahtas. Suvilehto lea čállán moanaid mánáidgirjjiid, diehtogirjjiid ja oahppamateriálaid.

Válmmašteaddji/buvttadeaddji:
Sanoma Pro Oy
Porkkalankatu 20 A, 00180 Helsinki

Teaksta: **Pirjo Suvilehto**
Govat ja layout: **Mikko Hiltunen**
Jorgalus: **Pekka Sammallahti**

© Dahkkit ja Sanoma Pro Oy 2016

www.oppijailo.fi

